

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

28 février 2024

PROPOSITION DE LOI

**interprétative des articles 1er, 3, 8, 10
et 13 de la loi du 3 mai 1880
sur les enquêtes parlementaires**

Amendements

Voir:

Doc 55 **3525/ (2022/2023)**:
001: Proposition de loi de Mme Tillieux.
002: Rapport.
003: Texte adopté par la commission

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

28 februari 2024

WETSVOORSTEL

**tot uitlegging van de artikelen 1, 3, 8, 10
en 13 van de wet van 3 mei 1880
op het parlementair onderzoek**

Amendementen

Zie:

Doc 55 **3525/ (2022/2023)**:
001: Wetsvoorstel van mevrouw Tillieux.
002: Verslag.
003: Tekst aangenomen door de commissie.

10726

N° 1 de Mme **Van Vaerenbergh**

Art. 2

Compléter cet article par ce qui suit:

“sauf si, à la demande d’un juge, la Chambre lève l’obligation de secret à la majorité simple pour les besoins d’une instruction”.

JUSTIFICATION

À l’heure actuelle, la commission d’enquête parlementaire a le pouvoir exclusif de statuer souverainement sur l’obligation de secret et la levée de celle-ci. Or on ne peut faire abstraction du fait que, dès la fin des travaux d’une commission d’enquête parlementaire, la justice ne peut plus disposer d’aucun accès aux pièces ou aux procès-verbaux de l’enquête parlementaire.

Il va de soi que des situations inévitables peuvent en découler. Certes, aussi longtemps qu’elle est en place, la commission d’enquête peut être habilitée à faire part au parquet de l’existence d’indices ou de soupçons selon lesquels des faits répréhensibles ont été commis, mais cette possibilité disparaît après la diffusion du rapport final et la dissolution de la commission. Ainsi, même au cas où il aurait des raisons valables de le faire, un juge ne pourra plus jamais se baser sur les pièces ou les procès-verbaux d’une enquête parlementaire si l’obligation de secret n’a pas été expressément levée avant la dissolution de la commission d’enquête parlementaire concernée. La mise sous l’éteignoir définitive des pièces ou des procès-verbaux d’une commission d’enquête parlementaire exclut toute possibilité de tirer profit de la valeur que ces éléments pourraient présenter pour une instruction, au cas où de nouveaux développements apparaîtraient par la suite. En pratique, une immunité pénale peut même en résulter.

Afin de trouver un équilibre entre, d’une part, l’importance de l’instrument qu’est l’enquête parlementaire et l’obligation de secret qui la caractérise le cas échéant et, d’autre part, l’importance de l’instruction, qui, lorsque c’est nécessaire et motivé, doit toujours pouvoir se fonder sur des informations suffisantes, il y a lieu de trouver une solution qui permette de sortir de l’impasse lorsque des situations inévitables

Nr. 1 van mevrouw **Van Vaerenbergh**

Art. 2

Dit artikel aanvullen als volgt:

“tenzij de Kamer de geheimhoudingsplicht opheft bij gewone meerderheid op vraag van een rechter in het kader van een gerechtelijk onderzoek.”

VERANTWOORDING

Vandaag is het zo dat de bevoegdheid om te beslissen over de geheimhoudingsplicht en de opheffing ervan soeverein en uitsluitend toebehoort aan de parlementaire onderzoekscommissie. Echter, kan niet worden voorbijgegaan aan het feit dat van zodra de werkzaamheden van een parlementaire onderzoekscommissie worden beëindigd, het gerecht geen enkele mogelijkheid meer heeft om toegang te krijgen tot de stukken of processen-verbaal van een parlementair onderzoek.

Dit kan vanzelfsprekend leiden tot onbillijke situaties. De onderzoekscommissie mag dan wel de bevoegdheid hebben om aanwijzingen of vermoedens van strafbare feiten over te maken aan het parket zolang de onderzoekscommissie in voege is, echter, dit is niet meer mogelijk nadat het definitieve commissieverslag werd rondgedeeld en de commissie daarmee wél werd opgeheven. Een rechter zou dus nooit ofte nimmer meer een beroep kunnen doen op de stukken of processen-verbaal van een gevoerd parlementair onderzoek indien de geheimhoudingsplicht niet uitdrukkelijk werd opgeheven vóór de opheffing van de parlementaire onderzoekscommissie ook al zouden daar gegronde redenen voor zijn. De definitieve afscherming van stukken of processen-verbaal van een parlementaire onderzoekscommissie sluiten elke mogelijkheid uit om de waarde van die stukken of processen-verbaal in het kader van een gerechtelijk onderzoek te kunnen valoriseren indien er nieuwe ontwikkelingen zouden zijn in de toekomst. Dit kan in de praktijk zelfs leiden tot strafrechtelijke immunititeit.

Om een evenwicht te vinden tussen het belang van het instrument van het parlementair onderzoek, en de daarbij horende optionele geheimhouding, enerzijds, en het belang van het gerechtelijk onderzoek die wanneer nodig en met redenen omkleed steeds moet kunnen steunen op afdoende informatie anderzijds, dwingt zich een oplossing aan die een uitweg aanreikt voor bovengenoemde onbillijke situaties én

apparaissent, tout en garantissant le secret de l'enquête parlementaire.

Par conséquent, la proposition de loi à l'examen tend à donner à la Chambre des représentants la possibilité de lever le secret, à la majorité simple, lorsqu'un juge adresse expressément une demande en ce sens à la Chambre dans le cadre d'une instruction.

La modification proposée par le présent amendement nécessite également une modification de la loi du 3 mai 1880. Nous proposons donc d'insérer, dans l'article 3 de cette loi, un alinéa 6 rédigé comme suit: "Sauf si, à la demande d'un juge, la Chambre des représentants lève le secret à la majorité simple pour les besoins d'une instruction". Cette proposition de loi sera ensuite déposée par notre groupe.

tegelijk de geheimhouding in een parlementair onderzoek kan waarborgen.

Daarom beoogt dit wetsvoorstel de mogelijkheid te verlenen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers om alsnog de geheimhouding te kunnen opheffen met een gewone meerderheid indien een rechter een uitdrukkelijk verzoek richt aan de Kamer in het kader van een gerechtelijk onderzoek.

De wijziging die dit amendement voorstelt, noodzaakt ook tot een wijziging van de wet van 3 mei 1880. Daarom stellen we voor om in artikel 3 van diezelfde wet een zesde lid in te voegen, luidende: "Tenzij de Kamer van volksvertegenwoordigers de geheimhoudingsplicht opheft bij gewone meerderheid op vraag van een rechter in het kader van een gerechtelijk onderzoek." Dit wetsvoorstel zal achtereenvolgens door onze fractie worden ingediend.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA)

N° 2 de Mme **Matz**

Art. 3 (*nouveau*)

Insérer un article 3, rédigé comme suit:

“Art. 3. À l’article 3 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, il est inséré un dernier alinéa, rédigé comme suit:

“Par dérogation à l’alinéa précédent, à la demande de la majorité absolue des membres de la Chambre, le président ou la présidente peut décider de lever le secret lorsque des circonstances exceptionnelles le justifient.””

JUSTIFICATION

Cet amendement modifie l’article 3 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires. Il vise à introduire une exception, pour l’avenir, quant au secret des pièces et procès-verbaux afférents à une réunion non publique d’une commission d’enquête parlementaire. Le caractère absolu et éternel du secret des pièces et procès-verbaux est ainsi tempéré par la possibilité pour la Chambre ou le Sénat, à la majorité absolue de ses membres, de solliciter la levée du secret au président ou à la présidente de l’assemblée, qui peut toujours le refuser.

Cet amendement ne porte pas atteinte au texte de l’article 2 de la présente proposition de loi dès lors qu’il ne déroge pas à l’impossibilité pour le juge de se saisir de telles pièces. Il laisse simplement la possibilité à la Chambre ou au Sénat eux-mêmes de déroger, dans des circonstances exceptionnelles, au secret.

Vanessa Matz (Les Engagés)

Nr. 2 van mevrouw **Matz**

Art. 3 (*nieuw*)

Een artikel 3 invoegen, luidende:

“Art. 3. In artikel 3 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek wordt een laatste lid ingevoegd, luidende:

“In afwijking van het vorige lid kan de voorzitter of voorzitter, op verzoek van de volstreekte meerderheid van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, beslissen de geheimhoudingsplicht op te heffen wanneer uitzonderlijke omstandigheden zulks rechtvaardigen.””

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt artikel 3 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek te wijzigen. Het strekt ertoe in de toekomst in een uitzondering te voorzien inzake de geheimhouding van de documenten en de processen-verbaal die betrekking hebben op een niet-openbare vergadering van een parlementaire onderzoekscommissie. Het absolute en eeuwige karakter van de geheimhouding van de documenten en de processen-verbaal wordt getemperd doordat de Kamer of de Senaat, op verzoek van de volstreekte meerderheid van de leden, de opheffing van de geheimhouding kan vragen aan de voorzitter of voorzitter van de assemblee, die zulks steeds kan weigeren.

Dit amendement doet geen afbreuk aan de tekst van artikel 2 van dit wetsvoorstel, aangezien niet wordt afgeweken van het beginsel dat het voor de rechter onmogelijk is dergelijke stukken in beslag te nemen. Het beoogt evenwel te voorzien in de mogelijkheid voor de Kamer of de Senaat om in uitzonderlijke omstandigheden zelf van de geheimhouding af te wijken.